

491.99-8

U-78

Uny 7/1000000000

1932

491.542-81

Ս - 76

ՍՈՑԻՆԱՐԱՐ

Ա Յ Ր Բ Ե Ն Ա Ր Ա Ն

ԳՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԴԳՐՈՑՆԵՐԻ
(Ըստ «Բամբուր» յեղ «Դեպի Կոմունա» այլբենարամների)

ՄԵՏՆՐԱՅ — 1932 — ՌԻՍՏՈՐԿՆԵՐԱՅ ԲԱԺԻՆ

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

02 AUG 2013

9431

1005-10

41.99-8

U-78

= 9 =

Պետերսոնի ապարան
Հրատ № 2968
Պատվեր № 2970
Գ 7922 (Բ)
Տիրամ 50,000

1008
34534

վարի | ցանի

վարի ու ցանի

ցանի ու վարի

Աա, Ի/

Սրբադրեցին՝ 2. Սառիկյան
ն. Հաբոբ ու հյան

Հանձնված է արտադրություն 6/VII 1932 թ.
Մատուցված է արտադրություն համար 5/IX 1933 թ.

գարի

արի վարի
արի ցանի

արի վարի ու
գարի ցանի

Գգ, Ու ու, Բբ

Արա արի

ու գիր արա

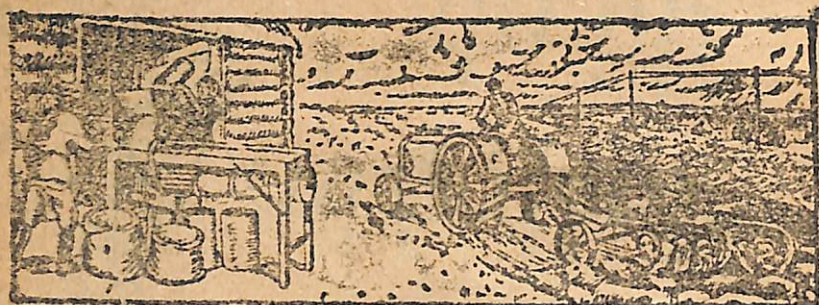
ցորեն

Գարո, ցանի, Զարոն գիր անի:
Զարո ցանի, Գարոն գիր անի:
Գարնան արագ վարի,
ցանի ցորեն, գարի:

Ճջ, Ոս, Նն

Դիմա, ցանի:
Գարո, վարի ու ցանի

Կոմունա

Մեր կոմունան նոր է
Կոմունան ունի ցորեն, գարի ու կորեկ:
Կարմիր գարուն, արի, արի,
Վոր կոմունան ցանի, վարի.

ԿԿ, ԵԵ, ՄՄ

Կիսան վանուց նաւակ ունի.

Կիսա, եգույ արի մեր կո.

մունան:

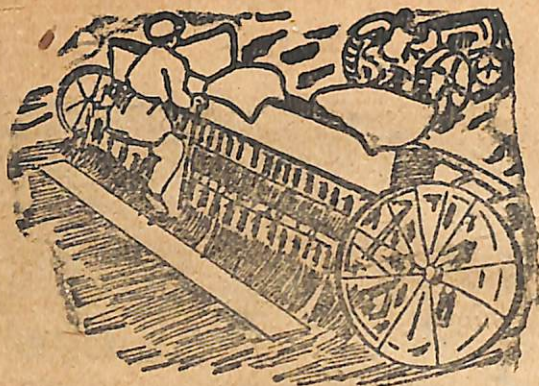
Մերենա

Քանի՜ մերենա ունի կոմունան:
Նա ունի վեց մերենա, վեց նոր մերենա.
Արի մեր կոմունան:
Մենակ մի վարի ու ցանի:

Ո՛հ գա կոմունա,
նա գիր կիսանա:
Կոմունան ունի
գիր ու մերենա:

ՎՎ, ԲԲ

Վանո, մարութ գիր արա

Շարքացան

Մեր կոմունան շարքացան մեքենա ունի։
Կոմունան աշխատում ցորեն և ցանում, գար-
նան ցանում և գարի։ Մեքենան արագ
և վարում։ Շարքացան մեքենան արագ
ու կանոնավոր և ցանում։ Ոչ մի վարի
ու ցանի։ Արդյունք մի վարի։ Արդյունք ոչ
և վարում։

Շ2

Շարքացան մեքենան արագ և ցանում
Ոչ մի վարի ու ցանի։ Կանոնավոր
մարտը ցորեն ու գարի։

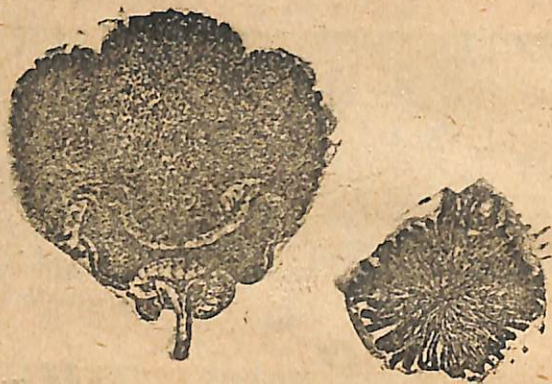

Տրակտոր

Մեր կոմունան վեց տրակտոր ունի։
Տրակտորով վարի, արդյունք մի վարի։
Տիրան, արի մեր կոմունան։ Կոմունան
տրակտորով շուտ և վարում ու շատ և
վարում։

Տ3

Մրակտոր, արի, շուտ արի,
արդյունք արի ու վարի
արի, ամենքն իմանան —
ամուր և մեր կոմունան։

Բամբակ

Մեր կոմունան շատ է ցանում: Կոմունա, բանվորին բամբակ տուր: Բանվոր, տրակտոր ջինի, վոր կոմունան բամբակ շատ ցանի:

Ով բամբակ շատ ցանի, նա տրակտոր ու շոր կունենա:

Ով տրակտորով վարի ու շարքացան անի, բերք շատ կունենա:

ԲԲ

Բանվոր ու բարձրակ բարեկամ են: Բանվոր ու բարձրակ, իրար ոգևույցի:

Կարի արտել

Լենան ու Նունեն արտելում կար են անում: Արտելում մեքենան ոգնում է, վոր շատ կարեն, շուտ կարեն, լավ կարեն:

Մարոն մենակ է կար անում: Նա մի վերարկուն կարում է վեց որում: Արտելում Լենան մի վերարկուն կարում է մեկ որում: Մեքենան է ոգնում. Լիլիկն ել է մենակ կարում:

Կ

Լիլիկ ու մարո, մեր արտելն արեք. վոր մեր արտելում շատ ու լավ կարեք:

Սովորիր, սովորիր, սովորիր

Բատրակ, սովորիր: Բանվոր, սովորիր: Լե-
նինին խեղ—սովորե՛ք: Ուսումնարան գնացե՛ք:
Բատրակի ոգնում ե՛ք բատրակին, վոր
սովորի:

Բատրակ Սարոն Բանվոր Սուրենին նա-
մակ ե՛ք գրում:

Արեւի Ասրեն
Ի՞նչ քուր Առաքն գալիս ե՛ք Տուր
Ոգնիր, վոր նա լավ սովորի: Էնպես
շուր սովորի, վոր յիջանի ամիս
անց նամակ գրի

Բարեկերպով

քո Ասրոն

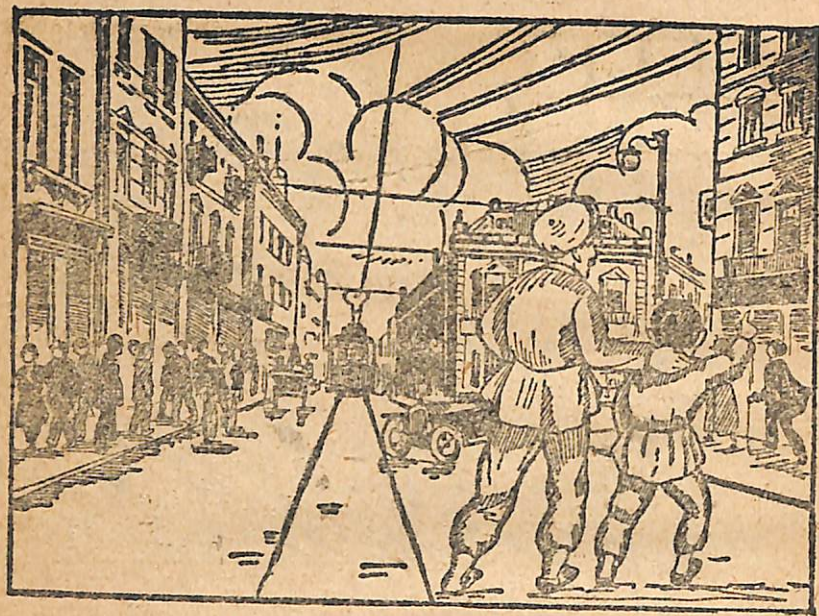

Քաղաք

Կոմունան Ղուկասին ուղարկեց քաղաք,
վոր շարացան մեքենան նորոգել տա: Նա
գնաց բանվոր Գեղամի մոտ: Մեկտեղ մեքե-
նան տարան արտել:

Արտելում մեքենան մի որում նորոգեցին:
Ղուկասն տասց:

— Շատ լավ եք նորոգել: Կասես բոլո-
րովին նոր մեքենա լինի:

Մեծ քաղաքը

Մեր քաղաքը շատ մեծ է:

Քաղաքում հիմնարկներ, գործարաններ ու մեծ-մեծ շենքեր կան:

Ինչե՛ր ասես, վոր չեն պատրաստում քաղաքում.—կոշիկներ, հագուստեղեն, գրքեր, գործիքներ, մեքենաներ, կահ-կարասիք: Քաղաքի աղմուկ ու աղաղակը միշտ կա:

Արևը չծագած՝ սուլիչները սուլում են, բանվորներին գործի կանչում:

Վորքան ապրանք է մտնում քաղաք ու վորքան ել գուրս գնում:

Որ ուրի վրա քաղաքը մեծանում է, բնակիչներն ավելանում: Թափուրոններն ու կինոները միշտ լիքն են:

Կոռպերատիվ

Պետին կոլեկտիվի կողմից գնաց Կոռպերատիվ: Կոռպերատիվում գնեց շատ ապրանք՝ շաքար, լուցկի, աղ, կտորեղեն, սապոն, պապիրոս:

Կոլեկտիվ, բամբակ շատ ցանի, վոր կտորեղեն շատ ունենաս: Պալ

Կոռպերատիվում կա՝ շաքար, լուցկի, աղ, կտորեղեն, սապոն ու շատ ուրիշ ապրանքներ: Պիտի նոր կոռպերատիվներ բաց անել:

Ընկ. Լենինը

- Բաւորակ ընկեր, ով ե քո բարեկամը:
- Ընկ. Լենինը:
- Բանվոր ընկեր, ով ե քո բարեկամը:
- Ընկեր Լենինը:
- Ով ե մեր ղեկավարը:
- Համկոմկուսը:
- Բանվոր ու բաւորակ ընկերներ, ով ե բոլորիս ասել.—սովորիր, սովորիր, սովորիր:
- Ընկեր Լենինը: ԸԸ

1008
34534

Գիրք կապում ե բոլոր փեղերի բաժանություններին:

Բաժանուր փոքր սովորի բաժանություն կապը շար ամուր կը լինի:

Դաս

Բանվորները դասարանում դաս են սովորում:

- Վճիրն և բանվորների դասագիրքը:
- «Բանվոր» և բանվորների դասագրքի անունը:
- Բատրակ Դավոն վճիր գիրքն և կարդում:
- «Ինչի կրմունա»:
- Քանի՞ դաս եք անցել:
- Տասնյոց դաս:
- Ո՞ւր գեմ և ըստրակի ուսումը:
- Կուլակի դեմ, տերտերի ու սուտ կրոնի դեմ:

Բարբառակցի ու Բանվորին
 Խնկեր բարբառակ ու բանվոր:
 Դաս սովորեք ամեն ուր,
 Դուք պարի միշտ անդադրում
 Գրեք կարդաք մեր դարում:

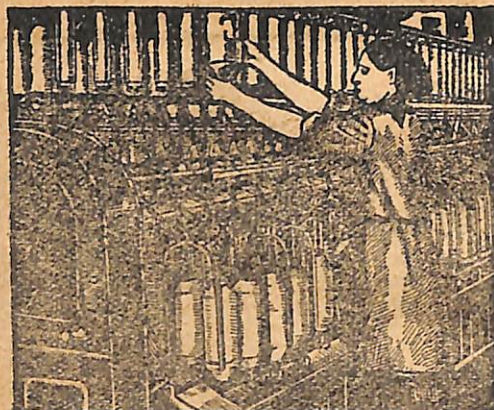
Հովիվը դաշտում դաս և սովորում:

Հով վ Հուսիկը գրել կարդալ սով բեց:

Հինգ ամիս հետո նա սրդեն լրագիր եր կար-
 դում: Գիրքը վերցնում եր հետք, հանգիստ սպում
 հանդում, հետեվում հոտին ու կարդո մ: Հեշտ գր-
 քերը կարող եր կարդար: Կարդում եր դանդաղ ու
 հասկանում եր:

ՀՀ

Գարուն ևկալ սալխարակամ,
 համար ու արքեր կարմիր հագամ:
 Կալեկրիմներ, կոնուսարներ
 սկսեցին վարել, ցամեկ
 դաշտը լցրին աղաղակով,
 փրակարորներին աղմուկով:

Լենինականի մանածի գործարանը

Լենինականի մանածի գործարանը մեծ է: Գործարանում շատ բանվորներ են բանում, մի տեղ մանած են պատրաստում, մի ուրիշ տեղ կտավ գործում: Գործարանում մեքենաների աղմուկն է տիրում:

Գործից հետո բանվորները գնում են տուն, ուտում, հանգստանում են: Իսկ իրիկունները գնում են ակումբ գեկուցում լսելու, զիջք ու լրագիր կարդալու, կլինո տեսնելու:

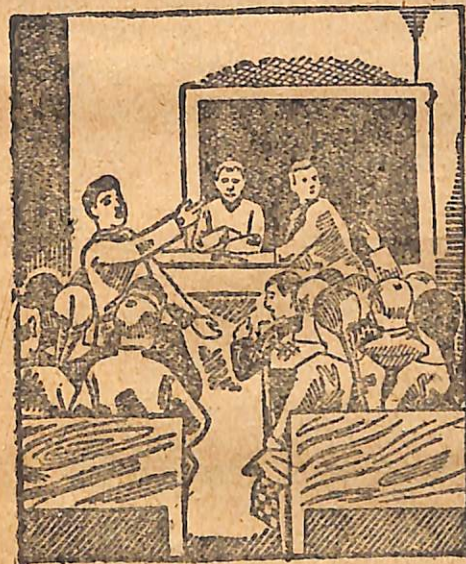
ՄԾ

Գործարանն ունի բամբուրակա՝
համրակապարան, ծծկեր մամուլներին
համար մուր, մակակա՝ հրապարակ:
Ծնողները ծծկերներին փամուսնե մուր,
մեծ մամուլներին դպրոց կամ հրապարակ
իսկ իրենք գնում են հետո գործարան:

Քաղխորհուրդ

Մեր կուլեկտիվից քաղխորհրդի անդամ ընտրեցինք ընկեր Սորենին: Սորենը մեր գործարանի լավ աշխատողներից մեկն է:

Նա քաղխորհրդում էլ լավ է աշխատում: Սորենը քաղխորհրդում դրել է բանվորների կենցաղը բարելավելու խնդիրները:

1) Գործարաններին կից մըսուրներ ունենալ:

2) Դպրոցներում աշակերտներին նախաճաշ տալ:

3) Բանվորների թիֆն ավելացնել:

4) Բանվորների համար նոր շենքեր շինել:

Քաղխորհրդի աշխատանքների մասին նա հաճախ խոսում է գործարկումի հետ:

Կոլեկտիվի խոտհար մեքենան

Խորենը մենակ եր աշխատում: Նրա խոտը հասել եր: Ուշ եր, պետք եր խոտը հարել:

— Խորեն, գերանդին շատ ուշ ե հարում: Հինգ հեկտար խոտը հարում ե հինգ որում: Արի մեր կոլեկտիվը, կոլեկտիվի խոտհար մեքենան հինգ հեկտար խոտը հարում ե մի որում:

— Ուղիղ ե, խոտհար մեքենան շուտ ե հարում, լավ ե աշխատում: Կոլեկտիվում հեշտ ե աշխատել:

Խորենը մտավ կոլեկտիվ:

Խ խ

Կոլեկտիվը խոտհար մեքենանում
խոտհար մեքենան շուտ ե հարում:

Արտելի վոչխարները

Ես տարի արտելի խոտը շատ եր: Վոչխարներն
վոչխար ունենար

Վոչխարը շատ ոգուտ կտա: Հիմա բուրդը լավ
գին ունի:

Ընկեր Խաչիկին Բորչալու ուղարկեցին վոչխար
դնելու:

Տասչուրս որից հետո Խաչիկը քսանչորս վոչխար
բերեց:

Ո՛վ ե պահեու վոչխարները: Նրանց լավ պետք
ե խնամել:

Իհարկե, բատրակ Գեղամը, վոչխար պառել
հեշտ բան չի: Նրանք շուտ են հիվանդանում:

Բատրակ Գեղամը լավ կպահի: Նա վոչխար շատ
ե պահել:

Գեղամին հովիվ կանչեցին ու արտելի անդամ
գրեցին: 2

Անր արքեպր քսանչորս լավ վոչխար
գնեց. Իսկիվ կամեցային — բալրակ
Գեղամին: Գեղամը լավ ե վոչխար
պահում:

6, 7, 8, 9, 10,

Խոզարուծարան

Մի որ մենք գնացինք պետական խոզարուծարան
Ինչ տեսանք. խոշոր, մաքուր խոզեր:

— Առգր մաքրասեր ե,—ասաց խոզարուծարա-
րանի վարիչ Զապենը.—Ինչ անի նա, վոր չի կարո-
ղանում վիզը ծռել, վորպեսզի զնչով մարմինը բորի,
մաքրի Դրախց ե, վոր նա ըսվում ե պատերին,
Դուք սիրում եք յողանալ, իսկ նա ցեխն ե մտնում:
Պետք ե խոզ պահել, լավ ու մաքուր պահել, շուտ-
շուտ յողացներ:

Վորոշեցինք հարց զնել մեր արտելում, վոր
խոզ գնի:

24

Ժ ո ղ ո վ

Գործարանում կանանց ժողով եր:

— Ինչ ժամանակի հասանք — գլուխը շարժելով
ասում եր Ռհանը. կինն ինչ, ժողովն ինչ:

— Ռհան առեր աշխարհը յուսավորվել ե ա-
սաց կոմսոմոլիստ ժորժիկը.—Ինչ գիտես, վոր բո
կինն ել ժողով չի գնացեր:

— Իմ կինը խելոք ե. նա ժողով չի գնա,—ասաց
Ռհանը ու գնաց զեպի տուն:

Կինը տանը չեր: Մի քիչ հետո ներս մտավ նրա
կին Մարանը:

— Մարդ ժողով գնացի, լավ-լավ բաներ ասացին:

— Ա՛ կնիկ. ինչ բո բանն ե ժողովը. ինչ կա-
րող ես հասկանալ:

— Շատ բան հասկացա. հիմա իմացա, վոր մարդ
ու կին իրար հավասար են, վոր կինը պետք ե զրա-
գետ լինի:

Միքանի որից հետո Մ արանը գնում եր սովորելու:

Ժ Ժ

Կինը հիմա սպասը ե. նա կարող ե
գնալ ժողով, ընտրել ու ընտրվել:

30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100

Պատի քերք

Մեր կոյեկտիվը պատի թերթ ունի:

2 շաբաթը մեկ անգամ մեր պատի թերթը կանոնավոր կերպով դուրս ե գալիս:

Հոգավածները թերթում մեծ մասամբ գրում են բանվորները:

Գրում են գործարանի, ակումբի, գործարկումի մասին:

Գործարկումը սրան ե դիմում, նրան ե դիմում.

— Թաթուլ, պատի թերթի համար մի բան գրի:

— Թեան, դու գրի ակումբի մասին: Շտապիր, վոր շաբաթ որը պատրաստ լինի:

— Թատրոնի մասին Թորոսը պիտի գրի, նա թատրոն սիրում ե:

— Նկարները Շուշիկն ու Սաթիկը կտան:

Մեր կոյեկտիվը

Գարուն եր: Մոտենում եր ցանքի լավ ժամանակը:

— Վարելու ժամանակը մոտենում ե. վոչ գութան ունենք, վոչ արոր: Խնչպես ցանք անենք:— Հարցը եղպես դրեց չքավորական ժողովում կոմունիստ Հարութը:

— Հարկավոր ե միանալ,—ասաց Հարութը,— միացած ուժով վոչ թե գութան, արակտոր կարելի կլինի բերել: Խնչու սամաղարցիք կարող են միանալ ու կոյեկտիվ կազմել, տրակտոր բերել տալ, իսկ մենք վոչ:

— Մենք ել ենք ցանկանում կոյեկտիվ կազմել, բավեց ամեն կողմից:

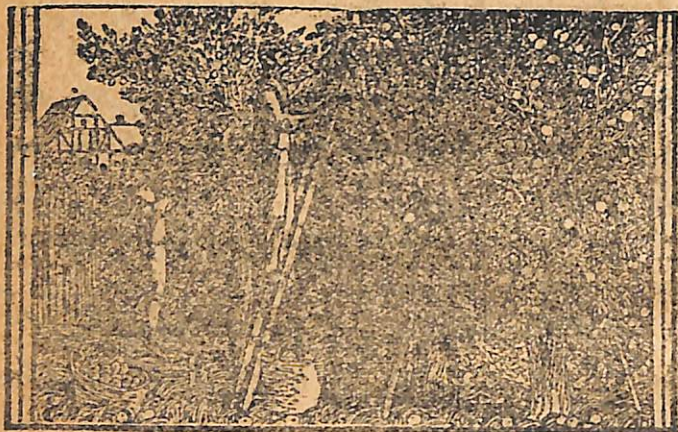
Ժողովում վորոշեցին կոյեկտիվ կազմել:

Չորս որից հետո Հարութը քաղաքից բերեց հասառաված վորոշումը:

— Շուտով մեզ տրակտոր ու խոտհար մեքենա կուղարկեն,—ուրախ-ուրախ ասաց նա:

ԹԹ

Թե ուզում ես քերք ունենալ,
հողդ քող վարի միջոցառում
կուլակներից ապար ժապ:
Արի գրի մեր կոմունիստ:

Այգեկութ

— Այ տղա, Պարույր, վաղն այգին քաղում են, — ասաց Վրույրն իր փորդուն: — Գնա այգեգործական արտելին իմաց տուր, փոր խաղողն ընդունեն: Պարույրն իսկույն վազեց իմաց տալու:

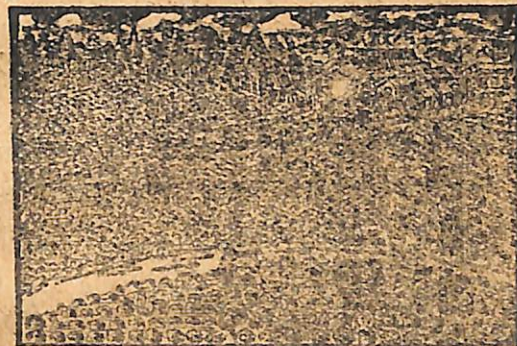
— Լույսը չե՞ր բացվել, փոր Վրույրը զարթեցրեց բոլորին:

Պարույրը, իր մայրն ու քույրը շուտով վեր կացան, նստեցին սայլը և գնացին այգի:

Մինչև արևի մայր մտնելը խաղող քաղեցին: Մութն եր, փոր պրծան. բազած խաղողը քթոցներով դրին սայլին ու բշեցին դեպի այգեգործական պահեստը:

Այգիդ լավ մշակիր փոր լավ բերվ քա՛

Թի արքիլի անդամ չի անդամ գրվիր

Թ ե յ

Զինաստանից ստացված ե շատ Թեյ:

Թեյ մշակելը շատ ծանր ե: Այնտեղ կուլիներն այնքան են աշխատում, այնքան, բայց իրանք շատ չնչին բան են ստանում:

Մեղանում Թեյ մշակում են Վրաստանում: Այնտեղ հատուկ բանվորներ կան, փորոնք դաղվում են այդ գործով:

Կան վրացի, հայ, թուրք, ռուս ու մի քանի չինացի բանվորներ:

Բանվոր Նորայրը ծանոթ ե Թեյ մշակելու գործին:

— Ամեն տեղ Թեյ չի բուսնի: Այ ինչ եմ ասում Չախվան, — ասում ե նա: Այնտեղ հողն սև կլիման շատ հարմար են:

եյ, այ

Թեյ մշակում են Զինաստանում, իսկ Անդրկովկասում միայն Բաթումի շրջանում:

Յ Ե Ղ Ա Ն

Յեղսանը տիկին Մանյա Յերամյանի աղախինն էր։ Տիկինը նրան որ չէր տալիս։

— Յարաբ, դու յէլ վոր ժողով չգնաս, աշխարհը կքանդվի, ելի, — ասո մ եր նրան տիկին Մանյան։

— Յթե ժողով չգնամ, բան չեմ ուզորի, — պատասխանում եր Յեղսանը։

Համ բան են սովորեցնում։ Յերես են տալիս՝ Սովորեցնում են «ընկեր» ասել, աստծուն չհավատալ, մեծին չյսել։

— Ժողով ել կգնամ, լիկկայան եր Յալդուռն արդեն գրել-կարդալ գիտե։ Յես ինչիւ յետ մնամ։

— Յերբեք չեմ թողնի, վոր գնաս, — ասաց տիկին Մանյան։

— Յեթե իրավունք ունենաս, չես թողնի, — ասաց Յեղսանը։

— Ի՞նչ, ի՞նչ, յես իրավունք չունեմ։ Դուրս կորի իմ տանից, — ասաց Մանյան, բռնեց նրա մազերից ու դուրս գցեց նրան բակը։

Յեղսանը գնաց աշխատանքի տեսչի մոտ։ Յե սուլք յեկավ և դործը տվեց ժողդատարան։

յա, յի

Բանվորն ապրում ե քաղաքում և աշխատում ե դործարանում։ Այնտեղ նա արտադրում ե զանազան գործիքներ, մեքենաներ և ապրանք՝ շաքար, թեյ, սապոն և այլն։

Դյուղացին ապրում ե գյուղում և պարասում գյուղատնտեսությամբ։ Նա արտադրում ե զանազան մթերքներ՝ ցորեն, ալյուր, գարի և այլն։

Դյուղացին իր արտադրած մթերքները տալիս ե քաղաքին և դրա տեղ ստանում կտորեղեն, շաքար, աղ, յուղևի, սապոն, զանազան գործիքներ ու մեքենաներ, զիրք, լրագիր և ուրիշ ապրանքներ։

յու, յեվ, և

Նոյեմբերի 29-ը

Դա՛նինների ժամանակ Հայասանը վատ որեր
էր ապրում:

Այան-թալանը, սովը քայքայել էին յերկիրը, խուլ
անկյուններով անկարելի յեր անոնք: Ամեն տեղ
մտանդ էր սպառնում:

Դա բուրժուական Հայաստանն էր, դաշնակների
Հայաստանը:

Բանվորներն ու գյուղացիներն ապստամբեցին:
Կարմիր բանակը Հայաստանը մաքրեց խմբապետ-
ներից և բուրժուաներից:

Հայաստանը խորհրդային դարձավ:

Հայաստանում սկսվեց սոցիալիստական շինա-
րարությունը:

Գյուղացիները կոլտնտեսութիւններ, արտոններ
են հիմնում: Սկսվում է նոր կյանք:

Դա նոր Հայաստանն է. Խորհրդային Հայաս-
տանը, յեղբայրացած մյուս հանրապետութիւնների
հետ:

ոյ

Գալստասրամի Խորհրդայնային
յեղավ 1920 թվի Նոյեմբերի 29-ին:

Կարմիր բանակի մուտքը Յերևան

Ժամի յոթի, յերբ լույսը նոր էր բացվել, Պա-
րույրը յեկավ մեզ մոտ:

Յե՛րբք յես նաւն այդպես այլալիւծ չեյի տե-
սել: Արդյոք բան է պատահել: Նա թեև գուշը գցել
էր. բայց տխրութեան նշույլ չկար յերեսին: Նայեց
չորս կողմը, մոտեցավ և կամաց աւաց:

— Ա՛քդ լույս, շուտով մերոնք գալու յեն:

— Այո՛, վնրտիցից իմացար, — հարցրի յես:

— Գարաժում աշխատողներից իմացա: Մարդու
չասես, նույնիսկ քույր Յեսթերին էր Լսող-նայող
չկա:

— Չե՛, մի վախենա: Հանգիստ գործիդ յեղիլը
Պարույրը գնաց:

Չանցավ յոթ ոտ, յերբ յեկան մերոնք:

Կարմիր զորակները ծածանվում էին Յերե-
վանում: Բանվորներն ու գյուղացիներն ուրախու-
թեամբ դիմավորում էին Կարմիր բանակին:

Հերոսուհին

Կոմուսալի վերջին որն եր
 Վերջին կոմուսարները, կարմիր ժապավեններով զար-
 դարված, կանգնած ելին վերջին բարեկազների վրա
 Այդ ժամանակ վազելով մոտեցավ նրանց մի փոքրիկ
 աղջիկ:
 Յէս լեկել եմ ձեզ ոգնելու,—ասաց նա:
 — Գնա, սա ամենավաճառվոր գիրքն է,—պատաս-
 լանեցին աղջկան:
 — Վհ, լեա լեկել եմ ձեզ ոգնելու և պիտի ոգնեմ...
 Վերջին բոպեններն ելին:
 Հավեց մի վորոտ և ամեն ինչ լռեց:
 Կոմուսան ընկավ...
 Բայց դեռ լերկար տարիներ հիշվում ելին են կարմիր
 բարեկազը և են հերոսուհի աղջիկը, վոր լեկել եր կոմու-
 սարներին ոգնելու...

Փարիզի կոմուսարներին

Կարմիր դրոշ առած լեւաք
 անհավասար պայքարի,
 սերմ ցանեցիք տանջված սրտում
 գլուղացու և բանվորի:
 Ընկաք փառքով: Անցան տարիք,
 անցան սև ու մութ օրեր
 և ձեր ցանած կարմիր սերմից
 բաժվ կարմիր Հոկտեմբեր:

Ձին մեքենա

Ձին, ջին, ջին, ջին, Մի աժգահա
 եսքանի ջին... գունչը ծռած
 ես տան միջին բերանը բաց
 մի մեքենա: կլանում է անվերջ:

Ու մաքրում է բամբակն իր մեջ,
 վոր թել մանեն բամբակ ու անվերջ:
 Թեղ մանեն չթի համար,
 հունդից ջինեն քուսակ ու ոճառ:

22

Ջիւ . ջիւ . ջիւ , ես տան յիւր
 մի յեքեմաս ամառնիւ ջիւ:

Հեյ ջան

Հեյ ջան, ինչ սիրուն է մեր յերկիրը
 սաւեալի:

Հաղթական հավաքը

I

Անքան վաղեր, անքան անիվ այս ցամաք անապատը լերերը չէր կոխեր

Հողերն անբերր են լեղեր Փչել ե քամին և շիկացրել տվագի կույտերը Մարդը լերկուղով ե անցել դեպի հեռվի կամե հրուզերը

Հետո լերկաթղծները կտրել են անշուր տափաստանը

Տափարտուր մնում եր մուռն, անմարդարնակ մինչև տն ուր, լերը կարմիր տատղը բարձրացավ Արարատյան դաշտում, լերը անքան վաղեր, անքան լերկաթե անիվներ ակոսեցին, արորեցին տափարտուր

Ջինվորական նվազախմբի հնչյունները հայտարարեցին միախնդի ակիզրը

Ընկերներ... Այսօր Մարդարաբաղի շրջանի կուլթոնիկները ռապորտ են տալիս բամբակի ֆրոնտի հաղթանակի մասին «Մենք խոսք ենք տալիս կատարելու և դերակատարելու 33 հազար հեկտար բամբակի պլանը: Մեր հակառակորդները՝ կուլակը, դաշնակը փորձում են պալթեցնել մեր կուլթոնները: Նրանք անկուռնից կրակում են մեր ակտիվ մարտիկների վրա, նրանք հրդեհ են դցում, բայց մենք կիշրենք նրանց...»

Սոսում ե լերկորդը՝ լերկորդը: Ապա հանկարծ տիրում ե խոր լուսթյուն: Լսվում ե, թ ինչպես են ծփում զրոշակները:

Հնչում ե ինտերնացիոնալը:

Ռ ա դ ի ո

Նորաշենի ակումբում ռադիո գրեցին:

Ժամը 11-ին ակումբը լիքն եր մարդկանցով:

— Դատարկ բան ե.— տսում եր Ռուբենը, — մվ ե տեռել, վոր տռանց թելի հեռագիր լինի:

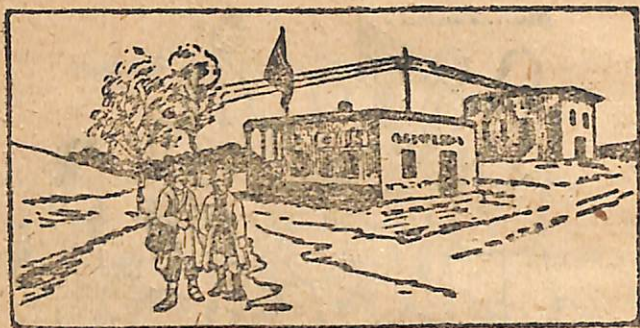
Բոլորն ապչեցին, լերը հանկարծ պարզ լավեց Յերեվանից խոսող բժշկի զրույցը քութեշի մասին:

Պառավ Ջավոն գլուխը մոտեցրել եր ռադիո-ապարատին, կարծես թ ուզում եր խոսողին տեսնել: Յերեք Ժամ ռադիոն խոսում ա լերգում եր:

— Այ քեզ սովետական իշխանություն, — գլուխները ջարժում ելին ծերերը:

Ռ ա

Տարվա ամիսներ՝ հունվար, փետրվար, մարտ, ապրիլ, մայիս, հունիս, հուլիս, ոգոստոս, սեպտեմբեր, հոկտեմբեր, նոյեմբեր, դեկտեմբեր:

Փ ո ս տ

Փանոսի լեղրալը ծառայում էր Կարմիր բանակում: Նա նամակ պետք է գրեր լեղրորը, բայց գրել-կարդալ չգիտեր:

Մի շաբաթից հետո միայն մի աշակերտ գրեց Փանոսի նամակը: Փանոսը նամակը փակեց ծրարում ու Փարբուց Աշտարակ գնաց:

Փոստում նամականիշ գնեց, փակեցրեց ծրարին ու մեկնեց վարիչին:

— Ընկեր, գցիր փոստ-տրեղը, — տասց վարիչը: Բայց նկատելով, լոր հասցեն չեր գրված, տասց:

— Հասցեն գրի՛ր:

— Դրել չգիտեմ: — տասց Փանոսը:

— Ասա լես գրեմ:

— Յերևան...

— Հետո:

— Կարմիր բանակում է ծառայում, — տասց Փանոսը:

— Վճր գնդում, վճր վաշտում:

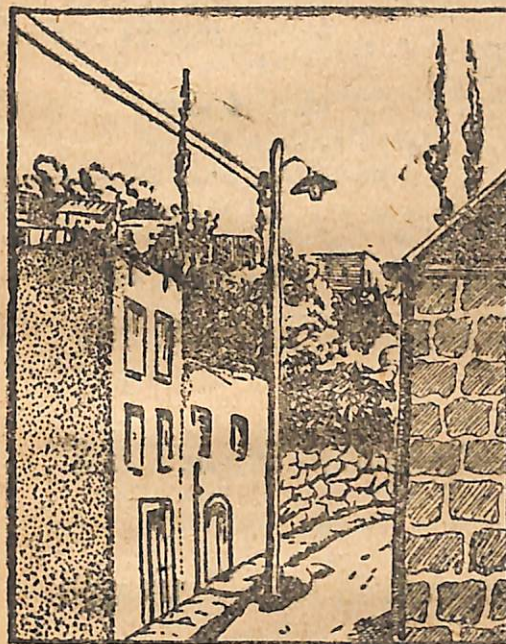
— Չեմ հիշում, նրա նամակը հետո չի:

— Ա՛ռ, գնա գյուղ, հասցեն գրել տուր, նոր ուղարկի:

Փանոսը շատ էր բարկացած: Վորոշեց, ինչպես լինի, գրադիտութուն սովորի:

Փողոց

Մեր քաղաքի քաղխորհուրդը վորոշել է փողոցները նոր պլանով նորոգել: Միանգամից կփոխվի քաղաքի տեսքը:

Փողոցները կմեծանան: Քաղաքի կենտրոնում կլինի հրապարակ, իսկ հրապարակում ընկեր լենինի տրձանը: Միջանի պարտեզներ ե լինելու քաղաքում:

Աշխատանքները մեծ թափով կսկսվեն գարնանից:

Մի շարք նոր շենքեր են կառուցվելու: զավգործկոմի, փոստի, զավժուկի համար:

Բանկոտայն ել մի մեծ փուռ ե կառուցելու:

Փի

Մեր քաղաքը փոքր ե: փոքր են նրա փողոցները: փոստի հասար նոր շենք են կառուցելու: փոստը ու հեռագրասարանը միասին են լինելու:

Ձեթ-ոճառ գործարանը

Ձեթ-ոճառ գործարանն աշխատում է թե՛ ձմեռվա, թե՛ ամառվա ամիսներին:

Բանվորների ապրուստը քանի գնում, ավելի լավանում եւ Գործարանի մոտ բանվորների համար կառուցվում են ընդարձակ շենքեր: Բանվորական քաղաք է դարձել: Ապրում են մոտ 100 բանվոր, իրենց ընտանիքներով:

Գործարանն ունի իր ակումբը: Ակումբն ունի զբաղարան, բնակարանական քաղաքը բաղնիք եւ ունի:

Ձեթի մի մասը ծախում են: Մնացածից ոճառ են պատրաստում: Իսկ քուսպը կենդանիների համար լավ կեր է:

Ձեթ-ոճառ գործարանում չեթի մի մասը
ծախում են մնացած չեթից ոճառ են
պատրաստում:

Պնչոդ մեքենան մի որում կնչում է 5
հեկյար:

Պնչուլ մեքենան արժե 180 և 200 ռուբլի:

Առաջ և հիմա

Ձմեռ երբ:

Ձյունը լեկել, կիսվել էր փողոցներում: Գյուղացիք ամեն գիշեր հավաքվում էին սրահն ուղան զրույց անելու:

— Արաբեր, — շարունակեց Թաթոս բիձեն, — ես նոր անունները չեմ կարողանում միտս պահել — գլուխդ հորհուրդ. կոմիտե, կոմսոմոլ:

— Արևի մեռնեմ եզ անունները դնողին, — ձայն ավելց
ձկնորս Ջավադը չէրուիք բերնից հանելով, եզ անուններն ազա-

անցին մեզ զբոսավից ու քրիստից: Ձիու պես աշխատում էինք, դուռը դառում, դառարկ նստում:

— Ել տուր ես ու թողնում. հաղիվ մարդու շարք ընկանք, թե չե առաջ տավարը մեղնից լավ եր:

Այդ ժամանակ ներս մտավ Թաթոս բիձեն ազա կոմսոմոլ Փանին և ծիծաղելով ասաց:

— Այ պառաջներ, ել ձեր հին փեղմկն եք բանեցնում. քանի անգամ եմ ասել՝ լեկեք խրճիթ-ընթերցարան. համ մաքուր, համ տաք, համ ել գիրք ու լրագիր կկարդան ձեզ համար:

— Լավ ես ասում, յես ու իմ հոգին. — վրա բերեց Թաթոս բիձեն:

Այնուհետև ծերունիներն սկսեցին հաճախել խրճիթ-ընթերցարան:

21

Դժար տարի

Վարի, գութան ջան, վարի,

շատ է դժար ես տարի:

Պապին տարան քրիստի գուռ,

հարկ են ուղում. — Տուր, հա տուր...

— Կտամ, քրիստի, փող չունեմ...

— Չունես, Շեկոն կտանեմ:

— Աման քրիստի, քեզ դուրբան:

Շեկոն գնա թո՛ղ՝ գութան,

դարնան անենք վարուցանք

կալը կալանք, բերենք տանք:

Գարունը լիս դառավ եր

գութան լծվեց — հորովել...

Վարի, գութան ջան, վարի,

դատենք ցորեն ու գարի,

տանենք, ամենք քրիստի փեց

վոր չտանի մեր գոմեք:

Խրճիթ-ընթերցարանում

Ուշ աշուն երբ Յերեկոնները լերիտասարդները հավաքվում
են խրճիթ-ընթերցարանը:

— Ընկերներ, մեղա՛նում ՊԱՋԸ-Ավիաքիմ բլիշ կա,—ասաց
կոմսոմոլի բլիշի քարտուղարը:— ՊԱՋԸ-Ավիաքիմը լերկրի պաշտ-
պանության գործին և հետևում: Պետք և անդամ գրվել:

— Ուզում ե՞նք գրվել,—ամեն կողմից ասացին լերիտասարդ-
ները:

— Ընկերներ, բացի ՊԱՋԸ-Ավիաքիմը, մեր խրճիթն ունի
ալլ անկուսներ, ինչո՞ւ չեք մասնակցում ալլ անկուսների աշ-
խատանքներին,—ասաց խրճիթվար Տաճատը:— Մեղա՛նում կա նաև
անասովածների խմբակ:

Յերիտասարդները բոլորը վերջինքին մասնակցել խրճիթի
աշխատանքներին և գրվեցին խմբակներում:

Ճ Ճ

Խրճիթվար Մառտիրոս լավ և պահում
խրճիթ ընթերցարանը:

Ֆիզիկուսուհի

Սաֆարն առավոտները
շուտ եր վեր կենում: Ընկեր-
ները նկատել ելին տղա:

— Սաֆար, տղքան շուտ
առավոտներն մեր ես գնում,—
հարցրին մի որ նրանք Սա-
ֆարին:

— Ֆիզիկուս խմբակի անդամ եմ, գնում եմ խորառ-
ժառի տկու՛մը: Ահա տեղ մի ժամ պարտապում ենք ֆիզիկու-
սուհիներով:

— Ի՞նչպիսի վարժություններ եք անում:—հարցրեց
նրան Փրիդոնը:

— Կես ժամ ֆիզիկական վարժություններ, կես
ժամ խաղեր—ֆուտբոլ, թոփչե՛ք, սառը ջուր, կես ժամ
ել ռազմական պարապմունք:

— Մեղ ել չե՛ն գրի, վոր գանք:

— Ինչո՞ւ չե, բայց ա՛վելի լավ կլինի մեր կուրեկտի-
վին կից կազմենք մի խմբակ:

Վերջինքին հարցը դնել կուրեկտիվի ժողովին:

Ֆ Ֆ

Ֆիզիկուսուհի մարապնում և մարտի
մարմնը: Ֆիզիկուսուհի անհրաժեշտ է
բոլոր բանվորներին և գյուղացիներին:

Uu Ff Gg Hh Ii Jj Kk
 Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr
 Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

ᐅ ᐃ ᑕ ᐅ

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13,
14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 30, 40, 50,
60, 70, 80, 90, 100

I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

U	U	w	w	w	f	f
P	P	q	q	q	r	r
7	G	G	G	G	G	2
7	7	P	P	θ	θ	θ
θ	θ	θ	h	h	h	L
L	L	h	h	h	θ	θ
θ	h	h	h	z	z	z
2	Δ	Δ	7	7	θ	Δ
Δ	U	U	U	U	U	3
3	J	J	J	U	U	U
U	U	G	2	2	U	n

24/4

n	n	n	2	2	2	Φ
u	u	2	2	Φ	n	U
U	u	u	u	u	u	u
S	S	u	u	u	u	p
p	p	S	y	y	Φ	φ
φ	φ	p	p	Φ	Φ	Φ
~	~	~	~	~	~	~
♦	♦	♦	♦	♦	♦	♦
1	1	1	2	2	3	3
4	4	5	5	6	6	7
7	8	8	9	9	0	0

ԳԻՆԸ 25 Կ.

Буквары „СОЦСТРОИТЕЛЫ“

Сельск. вариант

Госиздат Учпедизотдел ССР Армения
Ереван—1939

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0242226

9V31